

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

เหตุผล

โดยที่ในการใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจหรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยสาธารณะและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากตำรวจให้ปฏิบัติงานดังกล่าว โดยสภาพอาจกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้องได้เสมอ ประกอบกับในปัจจุบันระบบการร้องเรียนภายในองค์กรของตำรวจยังขาดประสิทธิภาพ ส่วนองค์กรตรวจสอบภายนอกของตำรวจก็มีภาระในการตรวจสอบเรื่องต่างๆ เป็นจำนวนมาก และมีข้อจำกัดเกี่ยวกับอำนาจในการบังคับให้เป็นไปตามความเห็นหรือคำวินิจฉัยขององค์กรเหล่านั้น ดังนั้น จึงสมควรให้มีระบบการร้องทุกข์ วิธีพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ องค์กรพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ และหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านธุรการให้แก่องค์กรพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับการใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจหรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยสาธารณะ และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากตำรวจให้ปฏิบัติงานดังกล่าว ขึ้นเป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้าราชการตำรวจ” หมายความว่า ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยสาธารณะ หรือได้รับมอบหมายจากข้าราชการตำรวจให้ปฏิบัติงานดังกล่าว

“เรื่องร้องทุกข์” หมายความว่า เรื่องที่บุคคลได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ไม่หมายความรวมถึงการร้องทุกข์และการอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ
“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับ
ตำรวจ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้อง
ทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออก
กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
เรื่องร้องทุกข์
ส่วนที่ ๑
การร้องทุกข์

มาตรา ๖ บุคคลผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำ
ของข้าราชการตำรวจ ย่อมมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการได้ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้
บุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึง คณะบุคคล เพื่อน หรือญาติของบุคคล
ดังกล่าวด้วย

การร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัตินี้ไม่เป็นการตัดสิทธิร้องทุกข์อันจะพึงมีได้ตาม
กฎหมายอื่น

มาตรา ๗ เรื่องร้องทุกข์ที่คณะกรรมการจะรับไว้พิจารณาได้ ต้องเป็นเรื่องที่เกิดจาก
การใช้อำนาจหรือจากการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดของข้าราชการตำรวจ ดังนี้

- (๑) กระทำการโดยขัดหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
- (๒) การกระทำนอกเหนืออำนาจหน้าที่
- (๓) บกพร่องหรือละเลยต่อหน้าที่
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร
- (๕) กระทำการเกินกว่าเหตุ
- (๖) นำข้อมูลข่าวสารที่ตนได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ไปเปิดเผยโดยไม่เหมาะสม
- (๗) เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
- (๘) ทุจริตหรือประพฤตินิชอบ
- (๙) การกระทำอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘ เรื่องร้องทุกข์ดังต่อไปนี้ไม่ได้รับไว้พิจารณา

(๑) เรื่องร้องทุกข์ที่มีลักษณะเป็นไปทางนโยบายโดยตรง ซึ่งรัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา

(๒) เรื่องที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล หรือผู้มีอำนาจตามกฎหมายนั้น ได้มีมติหรือมีคำสั่งเป็นเด็ดขาดแล้ว

(๓) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล หรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว

(๔) เรื่องที่ไม่เข้าลักษณะตามมาตรา ๗

(๕) เรื่องที่ขาดอายุความร้องทุกข์ ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขตามมาตรา ๑๑

(๖) เรื่องที่ผู้ร้องทุกข์ละทิ้งการร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๗ (๕) หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๗) เรื่องที่คณะกรรมการได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่เป็นกรณีที่มีการพบพยานหลักฐานใหม่ตามที่กำหนดในมาตรา ๒๖

มาตรา ๙ คำร้องทุกข์ต้องทำเป็นหนังสือ และอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์

(๒) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์พร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับเรื่องที่ร้องทุกข์

(๓) ใช้ถ้อยคำสุภาพ

(๔) ลงลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ ถ้าเป็นการยื่นร้องทุกข์แทนผู้อื่น จะต้องแนบใบมอบฉันทะให้ร้องทุกข์มาด้วย

ในกรณีที่มีเหตุผลอันสมควรหรือมีความจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จะร้องทุกข์ด้วยวาจาก่อนก็ได้ แต่ต้องทำเป็นหนังสือยื่นในภายหลัง ซึ่งต้องไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ร้องทุกข์ด้วยวาจาตั้งกล่าว หลักเกณฑ์และวิธีการร้องทุกข์ด้วยวาจา ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ผู้ร้องทุกข์อาจแสดงความประสงค์ไว้ในคำร้องทุกข์ว่าไม่ประสงค์จะให้เปิดเผยชื่อและที่อยู่ของตนก็ได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็นไว้ด้วย

มาตรา ๑๐ คำร้องทุกข์จะยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน หรือยื่นต่อส่วนราชการ ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือสำนักงานพัฒนาระบบงานตำรวจเพื่อส่งต่อให้คณะกรรมการ หรือส่งทางไปรษณีย์ ก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการนับอายุความร้องทุกข์ ให้ถือว่าวันที่ยื่นต่อส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมหรือสำนักงานพัฒนาระบบงานตำรวจ หรือวันที่ส่งคำร้องทุกข์แก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์ เป็นวันยื่นคำร้องทุกข์

คณะกรรมการจะออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนำเสนอคำร้องทุกข์ ด้วยวิธีการอื่นก็ได้ ระเบียบดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑ การยื่นคำร้องทุกข์ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการร้องทุกข์

คำร้องทุกข์ที่ไต่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ามิเหตุจำเป็น หรือเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อความเป็นธรรม คณะกรรมการจะรับคำร้องทุกข์นั้นไว้พิจารณาก็ได้

มาตรา ๑๒ คำร้องทุกข์ที่คณะกรรมการวินิจฉัยว่ามีใช่คำร้องทุกข์ที่จะรับไว้พิจารณาได้ ให้สำนักงานแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ และเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติราชการ จะส่งคำร้องทุกข์นั้นไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้

ส่วนที่ ๒

วิธีพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

มาตรา ๑๓ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดระเบียบว่าด้วยวิธีพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ และระเบียบว่าด้วยเรื่องอันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการได้

ระเบียบตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๔ ในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ ให้กรรมการมีอิสระในความคิดเห็นของตน

คำวินิจฉัยร้องทุกข์ ให้เป็นไปตามความเห็นของกรรมการฝ่ายข้างมาก

ถ้ากรรมการคนใดมีความเห็นแย้ง ให้มีสิทธิทำความเห็นแย้งของตนรวมไว้ในคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๕ ในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งให้กรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการเจ้าของสำนวน โดยให้มีหน้าที่ ดังนี้

(๑) รวบรวมข้อเท็จจริง เอกสาร และพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒) สรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นของตนต่อ

คณะกรรมการเพื่อประกอบการพิจารณา

ให้สำนักงานจัดเจ้าหน้าที่ให้ทำหน้าที่พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน เพื่อช่วยเหลือกรรมการเจ้าของสำนวนในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๖ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ขอให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือ พยานหลักฐานอื่น เพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) ขอให้หัวหน้าหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานตาม (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือมาให้ถ้อยคำ หรือ ส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่น เพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) ตรวจสอบสถานที่ที่เกี่ยวข้องโดยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ทราบล่วงหน้าในเวลาอันควร

(๔) ขอให้พยานผู้เชี่ยวชาญชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็น

ให้กรรมการเจ้าของสำนวนมีอำนาจตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่อยู่ใน ความรับผิดชอบของตน

มาตรา ๑๗ เรื่องร้องทุกข์ใดที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือ ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้กระทำการตามมาตรา ๖ เห็นว่าคำร้องทุกข์มีมูลหรือ สามารถแก้ไขเยียวยาได้ จะดำเนินการแก้ไขเยียวยาไปตามอำนาจหน้าที่ก็ได้ และเมื่อได้แก้ไข เยียวยาแล้วให้รายงานให้คณะกรรมการทราบ

มาตรา ๑๘ คณะกรรมการอาจไม่รับพิจารณาหรืออายัดการพิจารณาเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่เกี่ยวกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการและคณะกรรมการ เห็นควรให้องค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเป็นผู้พิจารณาดำเนินการ

(๒) เรื่องที่การพิจารณาจะไม่ใช่ประโยชน์ต่อผู้เสียหายโดยตรงและไม่เป็นประโยชน์ ต่อประชาชนโดยส่วนรวม

(๓) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้ยื่นเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการร้องเรียน และการพิจารณาจะไม่ใช่ประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม

(๔) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม หรือได้รับการ ชดใช้ความเสียหายอย่างเหมาะสมแล้ว และการพิจารณาต่อไปจะไม่ใช่ประโยชน์ต่อประชาชน โดยส่วนรวม

(๕) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนไม่มาให้ถ้อยคำ ไม่แสดงวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือ พยานหลักฐานอื่น หรือไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการหรือกรรมการเจ้าของสำนวนกำหนด โดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๖) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนตายและการพิจารณาต่อไปจะไม่ใช่ประโยชน์ต่อผู้เสียหายโดยตรงหรือไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม

(๗) เรื่องที่คณะกรรมการเคยพิจารณาวินิจฉัยแล้ว

คำสั่งไม่รับพิจารณาหรือยุติการพิจารณาเรื่องของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย โดยให้นำกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการให้เหตุผลของคณะกรรมการโดยอนุโลม พร้อมกับให้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งด้วย

มาตรา ๑๙ ในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยว่า

(๑) เรื่องที่พิจารณานั้นไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ให้สั่งไม่รับและจำหน่ายเรื่องร้องทุกข์นั้น

(๒) มีกรณีเป็นที่สงสัยว่ามีการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือมีมูลความผิดทางอาญา ความผิดทางวินัย หรือมีกรณีเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้คณะกรรมการแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พนักงานสอบสวน หรือผู้บังคับบัญชาของข้าราชการตำรวจผู้นั้น แล้วแต่กรณี ทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๒๐ ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการคัดค้านและการถอนตัวของกรรมการในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์แสดงความประสงค์ไว้ในคำร้องทุกข์ว่าไม่ประสงค์จะให้เปิดเผยชื่อและที่อยู่ของตนตามมาตรา ๙ วรรคสาม ให้คณะกรรมการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยไม่ให้เปิดเผยชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์นั้น แต่ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าเป็นกรณีจำเป็นไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ร้องทุกข์นั้นก่อนจึงจะเปิดเผยได้

มาตรา ๒๒ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นไปโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ คณะกรรมการต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้ทราบข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะชี้แจงหรือโต้แย้ง และมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

(๑) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

(๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้นต้องล่าช้าออกไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ที่เกี่ยวข้องนั่นเองได้ให้ไว้ต่อคณะกรรมการหรือกรรมการเจ้าของสำนวน หรือเป็นข้อเท็จจริงที่รู้กันอยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องให้ชี้แจงหรือโต้แย้งอีก

(๕) เมื่อเป็นกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าต้องรักษาไว้เป็นความลับ หรือไม่ควรเปิดเผย หรือมีกฎหมายห้ามมิให้เปิดเผย

(๔) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

(๕) กรณีอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ห้ามมิให้คณะกรรมการให้โอกาสตามวรรคหนึ่ง ถ้าจะก่อให้เกิดผลเสียหาย

อย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๒๓ ถ้าผู้ร้องทุกข์มิได้ชี้แจงข้อเท็จจริง มาให้ถ้อยคำ หรือแสดงเอกสารหลักฐาน หรือพยานหลักฐาน ภายในเวลาที่คณะกรรมการหรือกรรมการเจ้าของสำนวนกำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้จำหน่ายเรื่องร้องทุกข์นั้นเสียจากสารบบเรื่องร้องทุกข์ที่คณะกรรมการได้สั่งจำหน่ายจากสารบบตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ร้องทุกข์นั้นจะขอให้พิจารณาใหม่หรือยื่นคำร้องทุกข์ในเรื่องนั้นอีกไม่ได้ เว้นแต่จะแสดงให้เห็นที่พอใจแก่คณะกรรมการว่าการที่ตนไม่สามารถปฏิบัติตามที่คณะกรรมการกำหนดได้นั้น เป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควร

มาตรา ๒๔ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ต้องระบุ

(๑) ชื่อผู้ร้องทุกข์ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีการแสดงความประสงค์ไม่ให้เปิดเผย

(๒) เหตุแห่งการร้องทุกข์

(๓) ข้อเท็จจริงของเรื่องร้องทุกข์

(๔) เหตุผลแห่งคำวินิจฉัย

(๕) ข้อเสนอแนะ ซึ่งต้องระบุให้ชัดเจนว่าผู้ใดควรจะดำเนินการหรือสั่งการในเรื่องใด อย่างไร เมื่อใด และภายในกำหนดเวลาเท่าใด พร้อมด้วยเหตุผล

(๖) ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้ง การเลื่อนชั้นเงินเดือน การดำเนินการทางวินัย การให้พ้นจากตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือการให้ได้รับเงินเดือน

(๗) ข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตอย่างอื่นเกี่ยวกับการวางระเบียบปฏิบัติราชการ หรือการให้มีกฎหมาย หรือแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย (ถ้ามี)

(๘) ข้อความที่แสดงให้เห็นว่ามีความเห็นแย้ง (ถ้ามี)

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการต้องลงลายมือชื่อของกรรมการที่วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้น

มาตรา ๒๕ คำวินิจฉัยตามมาตรา ๒๔ ให้มีผลผูกพันให้คู่กรณี หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องปฏิบัติตามภายในเวลาและเงื่อนไขที่กำหนดในคำวินิจฉัยนั้น

ในกรณีที่ต้องมีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยใด ให้สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศนั้นให้สำนักงานพัฒนาระบบงานตำรวจเพื่อรวบรวมและรายงานคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติเพื่อทราบ

ให้สำนักงานมีหน้าที่ติดตามผลการดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยดังกล่าว และรายงานให้คณะกรรมการทราบ

มาตรา ๒๖ ถ้ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้ถือว่าผู้ซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยดังกล่าว กระทำผิดวินัย และให้สำนักงานแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นทราบเพื่อดำเนินการทางวินัยต่อไป แต่ถ้การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามนั้นเป็นการกลั่นแกล้งหรือเป็นการกระทำโดยมีเจตนาทุจริต ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ดำเนินการทางวินัยกับบุคคลดังกล่าว ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาผู้นั้นกระทำความผิดอาญาฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และให้สำนักงานดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนต่อไป

มาตรา ๒๗ เรื่องร้องทุกข์ที่คณะกรรมการได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว ผู้ร้องทุกข์อาจเสนอเรื่องนั้นเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาใหม่อีกครั้งหนึ่งได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รัฐหรือควรรู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้น หรือภายในเวลาห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัย แต่ต้องพิสูจน์ให้เห็นที่พอใจแก่คณะกรรมการว่าได้มีการพบพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้วนั้นเปลี่ยนไป

หมวด ๒

คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

มาตรา ๒๘ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ร.ต.” มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ที่เกิดจากการใช้อำนาจหรือจากการกระทำของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ให้ ก.ร.ต. ประกอบด้วย กรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกจำนวนสี่คน

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา ก.ร.ต. ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้เลขาธิการเป็นเลขานุการ ก.ร.ต. และให้ประธานกรรมการโดยคำแนะนำของเลขาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ก.ร.ต.

ค่าตอบแทน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของ ก.ร.ต. ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ให้นายกรัฐมนตรีประกาศรายชื่อ ก.ร.ต. ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๐ นอกจากอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๘ ให้ คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) ตรวจสอบคำร้องทุกข์ที่เกิดจากการใช้อำนาจหรือจากการกระทำของตำรวจ
- (๒) ควบคุมการตรวจสอบ สืบสวน สอบสวน แสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงตามคำร้องทุกข์
- (๓) พิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ หรือพิจารณาเสนอแนะให้มีการดำเนินการในกรณีที่น่าปรากฏว่ามีการกระทำความผิด
- (๔) เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้อำนาจหรือจากการกระทำของข้าราชการตำรวจ
- (๕) เสนอแนะคณะรัฐมนตรีในการออกระเบียบตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง
- (๖) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การรับคำร้องเรียนไว้พิจารณาและระเบียบว่าด้วยการสอบสวนหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น
- (๗) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเดินทางของพยานบุคคล และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ หรือเรื่องอื่นใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๘) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่ คณะกรรมการ มอบหมาย
- (๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๑ กรรมการตามมาตรา ๒๘ ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) เป็นที่ประจักษ์ว่าได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชน และมีความซื่อสัตย์สุจริต
- (๓) เป็นที่ประจักษ์ว่ามีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูง ทางด้านการบริหารงานตำรวจ การบริหารงานยุติธรรม ด้านนิติศาสตร์ ด้านอาชญาวิทยา ด้านรัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์

มาตรา ๓๒ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตำรวจ เว้นแต่เคยเป็นข้าราชการตำรวจมาแล้วเกินกว่าห้าปี
- (๒) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นที่ปรึกษาของข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ไม่ว่าจะมีความตอบแทนหรือไม่ก็ตาม
- (๓) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดๆ ในทางการเมืองหรือในพรรคการเมือง
- (๔) ไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

(๕) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๗) ไม่เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๘) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

(๙) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

มาตรา ๓๓ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีและอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับการสรรหาใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๓๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๓๓ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๑ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๒

(๕) คณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้พ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย มีการกระทำ หรือมีคุณลักษณะไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่ดำเนินการสรรหาก็ได้ ให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๓๕ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ประธานกรรมการและกรรมการตามมาตรา ๑๗ จะมอบหมายให้บุคคลใดมาประชุมแทนไม่ได้

ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการประชุมและการลงมติของคณะกรรมการ ในการนี้ คณะกรรมการจะออกระเบียบว่าด้วยการประชุมและการลงมติของคณะกรรมการ ด้วย ก็ได้”

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ

มาตรา ๓๖ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับตำรวจ มีหน้าที่รับผิดชอบในงานราชการของคณะกรรมการ และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการ
- (๒) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ
- (๓) ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการร้องทุกข์แก่ข้าราชการตำรวจ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น
- (๔) ให้ความเห็นหรือปฏิบัติงานอื่นอันเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ที่เกิดจากการใช้อำนาจหรือจากการกระทำของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้
- (๕) ติดตามผลการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของคณะกรรมการ จากหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- (๖) วิเคราะห์เหตุแห่งการร้องทุกข์ ตลอดจนหลักกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่จะนำมาใช้กับกรณีร้องทุกข์
- (๗) เผยแพร่คำวินิจฉัยที่สำคัญของคณะกรรมการ เว้นแต่เรื่องที่เป็นความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศหรือประโยชน์ส่วนรวมอันไม่ควรเปิดเผย
- (๘) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานของคณะกรรมการ เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๗ ให้สำนักงานมีเลขาธิการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลงานโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงาน และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน

ให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ

การแต่งตั้งเลขาธิการ ให้ประธานกรรมการคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และการบริหารราชการแผ่นดินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนอต่อนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

มาตรา ๓๘ ในกิจการเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้กระทำการแทนสำนักงาน ในการนี้ เลขาธิการการโดยความเห็นชอบของประธานกรรมการจะมอบให้รองเลขาธิการหรือบุคคลใดปฏิบัติราชการแทนก็ได้

มาตรา ๓๙ ให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนจากข้าราชการซึ่งสังกัดสำนักงาน

เพื่อประโยชน์ในการทำสำนวนสอบสวนเรื่องร้องทุกข์ ให้เลขาธิการมีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖ ในการนี้อาจมอบอำนาจเป็นหนังสือให้พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนปฏิบัติแทนได้

มาตรา ๔๐ เลขาธิการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดให้เป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด ภายในเขตท้องที่ที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนาตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๔๑ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการประสานงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และพัฒนาข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับกฎหมายหรือเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีเจ้าสังกัดและเลขาธิการจะขอให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล ใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมหนึ่ง ไปดำรงตำแหน่งในสำนักงาน โดยได้รับเงินเดือนจากกระทรวง ทบวง กรมเดิม แต่มีฐานะเสมือนเป็นข้าราชการซึ่งสังกัดสำนักงานได้

การแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ต้องมีระยะเวลาครั้งหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งปีและไม่เกินสามปี

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับกับการแต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัดสำนักงานไปดำรงตำแหน่งในกระทรวง ทบวง กรมอื่น ด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นบรรดาที่ใช้บังคับกับข้าราชการพลเรือน มาใช้บังคับกับสำนักงานพัฒนาระบบงานตำรวจด้วย โดยอนุโลม เว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นควรกำหนดเป็นอย่างอื่น

ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับข้าราชการสำนักงานพัฒนาระบบงานตำรวจโดยอนุโลม โดยให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่เป็นคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายดังกล่าว ในการนี้ คณะกรรมการจะมอบอำนาจให้องค์กรอื่นใช้อำนาจดังกล่าวแทน ก็ได้

มาตรา ๔๓ ให้สำนักงานเสนาอภัยประมาณรายจ่ายต่อคณะกรรมการเพื่อเสนอ คณะรัฐมนตรีจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ในการนี้คณะรัฐมนตรีอาจ ทำความเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานไว้ในรายงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมด้วยก็ได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๔ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติตามกฎหมาย ว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ แต่งตั้งคณะกรรมการตามมาตรา ๒๘ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีวาระการดำรงตำแหน่งสองปีนับแต่วันที่ ได้รับ แต่งตั้ง และไม่นับรวมเป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๓๓

ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติพิจารณาจัดสรร งบประมาณและโอนหรือสรรหาบุคลากรจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือบุคลากรจากหน่วยงานอื่น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานไปพลางก่อน จนกว่าจะดำเนินการจัดตั้งสำนักงานแล้วเสร็จ ซึ่งต้องไม่ เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ดำเนินการให้มีการออก ระเบียบตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ

มาตรา ๔๖ บรรดาเรื่องร้องทุกข์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับและเป็นเรื่องร้องทุกข์ ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้โอนให้คณะกรรมการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มิคณะกรรมการตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี